https://achterderug.nl

BIJBELSCHE RAADSELS.

De Bijbel is, sinds de Hervorming dit Boek des Heeren weer voor ons volk ontsloot, van groote beteekenis voor den invloed op ons volksleven geworden; een invloed zelfs nog duidelijk merkbaar in onze dagen, nu zoovelen van het Woord Gods geheel vervreemd zijn.

De Bijbel was niet alleen huis- en schoolboek, waarin men dagelijks las, ja waaruit de jeugd lezen leerde, maar werd ook op alle wijs in het leven te pas gebracht. „Bijbelsche" prenten versierden de wanden der huiskamers, Bijbelsche voorstellingen de raadhuizen en paleizen. Statenbijbels zag men liefst met platen, en voor jong en oud waren prentbijbels begeerlijk goed. Allerlei Bijbelsche tafereelen vond men voorgesteld (ook met teksten) op de tegels der schoorsteenen, op kopjes en tafelborden. Doch bij dit alles toonde zich zekere huiselijke eenvoudigheid. Het verre Oosten werd als 't ware verhollandscht. Boven den schoorsteen in Izaäks welgestoffeerd woonhuis prijkt een rek met bordjes. Jozef en zijn broeders zitten op Kuilenburger stoelen. Salomo gaat uit wandelen met een hond bij zich, enz. Zelfs de grootste kunstenaars stellen alles uit het Oosten zoo huiselijk voor.

Zoo wordt ook begrijpelijk, hoe men den Bijbel gebruikte tot ontspanning, tot tijdkorting, schoon steeds in den vorm van „nutte oefeninghe."

Zoo ontstonden de Bijbelsche raadsels, die zich, zij het ook met eenige wijzigingen, hebben gehandhaafd tot nu toe. Men heeft of had ze „in soorten."

Daar waren vooreerst de raadsels, ook wel in boekjes bijeengebracht, die eigenlijk niet anders waren dan meestal berijmde vragen naar dit of dat uit de Schrift, die elk Bijbellezer zonder veel hersenkwelling weten kon. Zoo b.v. uit het Raadselboekje:

„Voor wie graag wil leeren
Wat elk wijze mag begeeren."

Een der raadsels luidt:

„Wie deed er kwaad
Op moeders raad,
En moest toen 't ouderhuis ontvlieden,
Om twintig jaar,
Met veel gevaar,
Te zwerven onder vreemde lieden."

Andere zijn:

„Wie heeft er zooveel jaar geleefd
Als iedre jaarkring dagen heeft?"

„Waar dreef het ijzer op den stroom?
Waar stierf in éénen nacht een boom?"

Men voelt, eigenlijke raadsels zijn dit niet: alleen kennis, geen verstand in engeren zin is noodig, om 't antwoord te geven. Maar velen, vooral jongeren, werden er Bijbelvast door.

Een tweede soort raadsels draagt dien naam meer te recht. In deze wordt een min of meer duidelijke beschrijving gegeven van personen of zaken, die geraden moeten worden, b.v.:

„Ik groote koningin
Had eenmaal goeden zin;
Ging uit mijn land zeer ver,
En reisde her en der.

Ik koningin certeyn, *)
Uit zuivere liefde rein
Trok van het Oost naar 't Westen,
En vond wat 'k zocht ten lesten."

Nog wel zoo fraai is een ander:

„Zeg mij hoe men 't verdroeg,
Toen ik de vierde part van de wereld versloeg."

*) Zeker.

Reeds vroeger vermeld is het schoone „Jonasvers":

„Het graf, dat at,
Die er in zat, die bad;
Het graf, dat leefde,
Die er in zat, die beefde.

Een andere lezing met iets minder overtolligheden is:

„Het schip had geen kiel of steven,
Geen anker of touwen daar beneven,
Geen mast of zeilen,
Nogtans voer het vele mijlen,
In korten tijd
Tot het zijne vracht wierd kwijt."

Wij geven hier slechts rijmende voorbeelden. De rijmlooze zijn minder aantrekkelijk. Hierbij zij opgemerkt, dat de tegenzin, dien wijlen De Liefde tegen Bijbelsche raadsels had, zeer wel zijn oorsprong kan gevonden hebben in de raadselboekjes uit zijn tijd.

De derde soort raadsels is van anderen aard en altijd rijmloos. Men moet dan door vragen achter de waarheid komen. Iemand zegt b.v.: „Ik weet een koning van Israël." Nu mag elk zijner hoorders hem twee of drie vragen stellen, doch niet naar namen. Ten slotte vindt dan iemand uit de gegeven antwoorden wie bedoeld wordt.

Ten vierde komen de Bijbelsche raadsels, die tegenwoordig nog veel in gebruik zijn, o.a. in sommige tijdschriften. Men moet dan een woord of volzin uit de Schrift vinden uit zekere gegevens, b.v.:

1. Een beruchte vorstin.
2. Een jongeling om zijn vroomheid bekend.
3. Een broeder van Joab.

De eerste letters vormen den naam van een bekenden koning van Juda.

Soms ook worden uit een Bijbelschen naam andere woorden gevormd. Zoo b.v. luidt een versregel uit zeker raadsel:

„Neemt gij me uit Adam weg, gij ziet een wijnvat staan."

Ten vijfde komen raadselvragen, die men „godgeleerde" zou kunnen noemen als dat niet te deftig klonk, b.v.: Wat is in den hemel door menschenhanden gemaakt?

Of wel zoo prozaïsch dit andere:

Wat staat midden in den hemel op drie beenen?

Deze laatste soort is in elk geval min verkieselijk. Wie diepe en moeilijke vragen en raadsels op Bijbelsch of op godgeleerd gebied zoekt, kan waarlijk wel beter terecht!

Men zou zich echter bedriegen door te meenen, dat de voorliefde voor Bijbelsche raadsels iets bepaald Nederlandsch is. Het Engelsche volk, dat trouwens in zooveel op het onze gelijkt, houdt ook bijzonder veel van zulke denkoefeningen. Telkens komen ze in tijdschriften voor.

Dat men ook in het verre Oosten er in oude tijden smaak voor had, is gebleken uit een sterk sprekend voorbeeld.

Er bestaat een zeer oude Syrische Catechismus, opgesteld door Mar Yukhanan, bisschop van de stad Khirta. Het boek, gericht tegen de ketters, bevat o.a. het volgende:

Vraag. — Wie was geboren en stierf niet? Wie stierf maar was niet geboren? Wie stierf maar verging niet tot stof?

Antw. — Henoch, Adam, Loths vrouw.

Vraag. — Wie gaf, vluchtend, leven; terugkeerend den dood?

Antw. — De Roode Zee.

Vraag. — Wie loog toen hij zag, en werd blind toen hij de waarheid sprak?

Antw. — Simson.

Vraag. — Wie, niet van ons, noch van ons geslacht, sprak toch met ons als onzer een?

Antw. — Bileams ezelin.

Vraag. — Wie waren de sikkels van vuur, de maaiers van vleesch, die heel den dag oogstten, doch geen loon kregen?

Antw. — De vossen van Simson.

https://achterderug.nl

Vraag. — Wat at stroo toen het leefde, en dronk bloed toen het dood was?

Antw. — Het ezelskinnebakken, waarmee Simson de Philistijnen sloeg.

Of nu een bisschop zijn tijd niet beter besteden kon, dan met op die wijs ketters terecht te brengen, zij daargelaten.

A. J. HOOGENBIRK.

Een indringer.

Bij al ons strijden tegen vreemde indringers in onze taal vergeten we een heel, heel klein indringertje, dat ongemerkt binnensluipt en waarvan de meeste lui niet eens meer weten, dat het een indringer is. Ik bedoel het weglatingsteeken in woorden als Frankrijks president, Jozefs droomen. Iedereen schrijft tegenwoordig: Frankrijk's, Jozef's. En niemand denkt er aan, dat dat teekentje een Engelschman is. In 't Nederlandsch bestaat het niet, heeft het geen reden van bestaan. Dat teeken dient in onze taal, om aan te duiden, dat er iets weggelaten is, en wat is er nu tusschen de *k* en de *s* van Frankrijks weggelaten?

Toen Prinses Juliana geboren was, werd ons daarvan officiëel mededeeling gedaan in een proclamatie, die begon: Door God's goedheid. En volgens den minister hebben we officiëel de spelling De Vries en Te Winkel, die van deze 's niet afweet. Wie met die 's begonnen is, weet ik niet, maar dat hij eigenwijs deed en dwaas, weet ik wel.

Eigenlijk is het een kwestie, die met spelling niets te maken heeft. Of men zich houdt aan gewone spelling of aan vereenvoudigde, men zal toch geen overbodige versieringen gaan aanhechten. En totaal overbodig is het teeken in verreweg de meeste gevallen. Alleen in woorden als Anna's, Otto's heeft het beteekenis. Wordt het daar niet geplaatst, dan wordt de uitspraak anders, of men moet de laatste letter verdubbelen. De weglating van die tweede *a* of *o* wordt door het weglatingsteeken heel correct aangeduid. Evenzoo in woorden als Maurits' heldendaden, Tollens' gedichten. Daar immers is een *s* weggelaten. Maar George's kroning deugt niet, want daar is niets weggelaten. Zoo is de regel van De Vries en Te Winkel, en elk verstandig schrijver moet zich daaraan houden, omdat het de natuurlijke regel is. Stel u eens voor, dat we konsekwent doorgingen met die 's. Dan zullen we schrijven: God'sdienst, Job'stijding, zon'sopgang, koning's-kroon. Laten we toch wijzer zijn. Ik kreeg onlangs een paar taalboeken in handen, die 't op een akkoordje willen gooien. Ze zeggen: Schrijf die 's alleen in familienamen, niet in voornamen, of wel: Schrijf ze in bekende familienamen. Als teeken van adel misschien? Maar wie geeft die taalboekenschrijvers het recht om de jongelui een dwaasheid te leeren?

Kijk, waarde Kruidnagel, ik moest daartegen eens waarschuwen. Ik houd niet van indringers, vooral niet van Engelsche, al zijn ze ook nog zoo klein.

MOSTERD.

VARIA.

Niet één.

„Mijn dagen jagen henen, bliksemsnel,"
Alzoo de dichter en — elk roemt dat woordenspel.
„Wat heeft mijn bruin gedraafd daar, bliksems snel,"
Zegt Kees de voerman, en 't klinkt naar: te ruw, te schel.

Daar zit een „magazijn van leering" in.
Maak zelf, vriend, maar met de opening begin.

A. J. H.

Een bezoek aan Palestina.

Uit het Duitsch van ERNST OVERHOFF.

Door C. K.

2.)

De eerste indruk, dien de nu vóór ons liggende stad op ons maakte, was niet een gunstige. Zij deed ons denken aan een groote bouwerij, waar steenen en hout door elkander liggen. Korten tijd later reden wij de Jaffapoort binnen, langs vele handelshuizen en het Duitsche postkantoor, naar het hôtel Fast.

Wij bevonden ons dus nu in Jeruzalem, in de heilige stad, in Sion, waarvan in den 132sten Psalm geschreven staat: „De Heere heeft Sion verkozen, Hij heeft het begeerd tot Zijne woonplaats, zeggende: Dit is Mijne rust tot in eeuwigheid; hier zal Ik wonen, want Ik heb ze begeerd."

Onze voet stond nu op het land, waar Gods Zoon, „God, boven alles, te prijzen tot in eeuwigheid," „gekomen in het vleesch, geboren uit een vrouw" in heiligheid gewandeld heeft; waar Hij, Jezus van Nazareth, dien God met den Heiligen Geest en met kracht gezalfd heeft, rondging, goeddoende en genezende allen, die door den duivel overweldigd waren. (Hand. 10 : 38.) Wij bevonden ons op de plaats, waar Hij eens als waarachtig mensch, als dienstknecht, als een, die niets had waar Hij het hoofd op neerleggen kon, woonde, en waar Hij als een scheut uit de dorre aarde, als de nederige, verachte Mensch, Zichzelf vernietigde en voor ons alles, tot zelfs Zijn kostbaar leven, aan het kruis overgaf. Want „gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzoo moet de Zoon des menschen verhoogd worden; opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe." (Joh. 3 : 14, 15.)

Doch dit land van Gods rijke genade is ook getuige geweest van de grove zonden zijner bewoners. Wij weten immers, hoe de mensch zich tegenover die openbaring van rijke genade gedragen heeft; op welke wijze de zijnen Hem ontvingen, hoe zij Hem verwierpen, en hier, buiten Jeruzalem, aan het kruis der schande hechtten.

Woensdag 8 Maart hadden wij voorgenomen de kerk van het heilige graf te bezichtigen. De zon brak slechts nu en dan even door de wolken, die zich schenen in te spannen om elke poging daartoe reeds in den aanvang te verijdelen. Wij gingen weder door de Jaffapoort. Hier gelijk in elke poort van Jeruzalem ligt de ingang juist in den hoek, die door de twee torens gevormd wordt. Toen in 1898 de Duitsche keizer Jeruzalem bezoeken wilde, heeft men, om mogelijk te maken, dat het keizerlijke paar Jeruzalem binnenrijden kon, een stuk van den stadsmuur naast de poort moeten afbreken.

Een levendig verkeer heeft op het vrije plein, vlak voor de poort, plaats. Letterlijk wordt hier van alles te koop aangeboden, terwijl rijdieren en wagens gereed staan voor dengene, die ze huren wil. Menschen van allerlei nationaliteit, maar voornamelijk Russen, vindt men hier vertegenwoordigd.